

Tonca iz lonca.

Nenavadna zgodba iz starih časov.

3.

edenka pred čevljarjevo hišo je že odcvetela in ščinkavca, ki sta v njej gnezdila, sta letala na trato in iskala hrano za mlade. »Griču, griču, hrane otročiču!« se je oglašal samec med zeleno travo, medtem ko je sedel vrh preklje na njivi srakoper in se s svojim šlek, šlek norčeval ter se poganjal v zrak za hrošči, iz gozda pa se je javljala zdaj tu zdaj tam nemirna kukavica in preko rebri je zdaj s tega zdaj z onega trhlega debla v sunkovitem poletu zaklical detel, da bi rad pil, pil... V grmičju za hišo se je neredko splašil kos in opozarjal na pretečo nevarnost, ob kateri se je zgrozil. Mačka potepenka ga je s svojimi zelenimi očmi spremljala in čakala, kdaj se ji tako približa, da bi mogla šapniti po njem. Tudi kokoši, ki so zašle s petelinom iz vasi v grmovje, so kaj pogosto prestrašene zakokodakale in se s petelinom vred kakor neumne pognale in zafrfotale z brega do hiš v vasi, kjer so še dolgo oznanjale, da so srečno ušle lisici, ki bi rada kar vse po vrsti odnesla v svoj brlog.

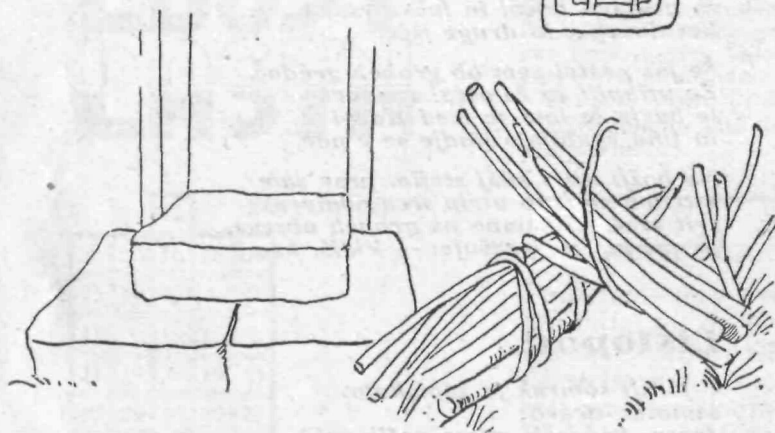
Pomlad je že prehajala v poletje in zato ni bilo nič čudno, da je klada drv in butar ob steni čevljarjeve hiše izginila in je bilo tam le

še nekaj čokov in grč, ob katerih je Polona vedno godrnjala, ko je morala zakuriti.

Ko se je lepega jutra spet mučila, da zaneti ogenj, jo je potrpljenje minilo.

»Danes pa kar pusti šila in kopita! V gozd morava, da se založiva spet z butarami in poštenimi drvmi.

Če ne maraš, potem pa kar sam kuri in kuhaj, boš videl, kako je prijetno!«

Tona je vedel, da ni prijetno, in zato je odložil šila in kopita, vzela sekirico in bil pripravljen.

»Ali naj grem?« je vprašal ženo.

»Le pojdi, jaz pridem že za tabo! Pristaviti še moram lonec boba, da se nama do poldne skuha.«

Tona je odšel, Polona pa je prebrala bob, ga dvakrat oprala v skledi vode in ga dala v lonec, nakar je še stopila pred hišo, prinesla naročje

grč in še v drugi roki debel čok in naložila toliko na ognjišče, da bi gorelo, dokler se ne vrne.

Ko je vse tako uredila, je zaprla vrata, samo prekrížano okence v njih je pustila odprto, da bi se dim lahko neovirano valil iz kuhinje, in je odšla za možem v gozd.

Čok se je ob grčah, ki so se kmalu vnele, cmeril in cmaril, kakor bi mu ne bilo ljubo, ko so ga začeli oblizovati plameni in so izganjali iz njega zoprno vlago, katere se je navzel tam na voglu pod kapom. Bolj ko so ga lizali plameni, bolj mu je bilo težko in že se je vdajal, da bi tudi sam zagorel, ko je nenadoma pljusknilo iz lonca, da so se plameni ustrašili in potuhnili, sam pa se je tako željno nasrkal nove vlage, da se je norčeval, ko so si upali ognjenijezikispetizpodgrč.

»Hohohohoho, nič ne bo z vašim lizanjem, nič, hohohohoho...!«

»Hihihihihhi, stavec nemarni, čemu pa si na svetu, ko da zgoriš? Ali ni lepše, dati ogenj in žareti, kakor da bi tam zunaj pred hišo trohnel in postal hrana črvom?«

»Hohoho, le nikar ne silite tako vame, žgačka me že! Hohoho, ali res ne odnehate? Saj še počim od smeha, če ne bo kmalu miru!«

»Hihihhi, ste slišali? Počil bo, počil!«

In plameni so od vseh strani plezali nanj, čisto modrikasto najprej, potem pa so se opogumili, poskakovali in rastle ter se z njega zlatordeče vzpenjali, da bi pogledali v lonec, kaj se kuha.

Čok je počil.

Plameni so se zbegali in se spet za trenutek potuhnili, ko pa so videli, da je nemarni stavec onemogel in da je ves v njihovi oblasti, so se zagnali nad lonec in drug za drugim lizali ob njem in se vzpenjali do roba, kjer so kakor prestrašeni pojemali.

Kotel, ki je črn visel nad ogenj in mirno čakal, kdaj ga razgreje, se je jezil: »Radovedneži, mene ogrejte, kaj lazite po loncu, ali hočete, da vas zaduši? Pisker kmalu vzkipi in potem je hud, čeprav ga je Re-zijan povezal. Vse, kar je v njem, izbruha, pa boste siti, paglavci!«

»Huuu!« so se začudili, kakor bi potegnili veter, in nekateri se niso hoteli zameriti kotlu in so zaplapolali podenj in ga objemali in vžigali

na njegovi črnini iskro za iskro, kakor bi se v nemale na nebu v črni noči drobne zvezdice.

»Tako je prav, tako je prav!« je momljaj kotél in se ni več jezil nad plameni.

»Ni prav, ni prav!« se je oglasilo iz lonca, v katerem je voda kipela in brbljala in se je bob gnetel in prerival, prihajal na vrh pa se spet umikal na dno, kakor bi mu bilo na površini premrzlo.

»Tu je lepše ko v vreči, lepše ko v vreči!«

»Seveda je lepše, toplota nam dobro de, dobro de!«

»V vreči smo se tiščali in morali biti mirni, tu smo pa lahko živi in se prekopicujemo po svoji mili volji!«

»Hop!« Bob, ki je bil preživ, je skočil čez rob.

»Ojej, ojej, tu pa ni lepo! Pomagajte mi bratci, pomagajte! Ogenj je neusmiljen! Ali me ne pride nihče reševati? Ojej, ojej, po meni je! Pomagajte, če je še čas! Črn postajam, ojej, nič več ni pomoči! Že gorim, že gorim, nikdar več ne bom bob, ojej, ojej...!«

Sto in sto bobov se je gnetlo in prerivalo na površje, a so se hitro umikali in izginjali spet v globino lonca, ko so slišali pretresujoče klice.

»Prav mu je, prav mu je, kaj pa se je tako postavljaj! Z nami bi se igral, pa bi bil živ ostal, živ ostal!«

»Živ ostal, živ ostal!« so pritrjevali vsi zapovrstjo in bili veseli, da voda ne vre z vso silo in jih ne more vreči za nesrečnim bratcem. Od prešernosti in razigranosti so se kar napihnili in nabrekli, trdi pa so bili še vedno.

Grče so bile že pogorele in le še čok je tlel. Od časa do časa, ko se je odtrgal od njega kak kos, je še vzplapolalo ob loncu, a tako brez moči in prave volje, da se bob v loncu ni več bal površine in se je mirno razvrstil po njej drug poleg drugega in se ni več umaknil v globino, da bi vsi prišli na površje in občudovali zvezdice na kotlovem nebu...

Ko je čok ob loncu razpadel in se je žerjavica prikrla pod pepel, bi bilo v kuhinji vse tiho, če ne bi brečale muhe in tožile, da ni nikjer ne kaplje mleka ne drobca kake sladkarije in niti ne posode, po kateri bi mogle paberkovati in se nemoteno pasti. Sonce, ki je šlo na poldan, je pošiljalo skozi okence v vratih zlat snop svetlobe, ki je polagoma rasel proti ognjišču in končno vrgel senco verige in kotla, ki je visel na njej, na steno v ozadju.

Tedaj sta se vrnila Tona in Polona. Dve veliki butari sta vrgla pred hišo s pleč in ko je stopila Polona k vratom, da jih odpre, je za trenutek preprečila soncu, da bi gledalo v kuhinjo, a se je zato z njo pošalilo, da je vrglo senco njene glave na steno za ognjiščem, češ pa poglej se, kakšna si! Polona pa ni imela časa, da bi se zmenila za sončne norčije, zato je odprla vrata, a ni vstopila. En sam pogled na ognjišče ji je povedal, da bo treba pošteno podtahniti, ako bosta hotela z možem jesti še ob pošteni popoldanski uri. Zato je odvezala svojo butaro in si naložila v naročje toliko suhljadi, da jo je še z brado pridrževala, ko je šla v kuhinjo.

»Bog pomagaj, hudo je, če mora človek sam skrbeti za vse!« je glasno potožila, ko je razgrebla žerjavico in naložila drv in začela pihati, da bi se vnelo. Pihala je in pihala in končno se ji je le posrečilo, da je iz žerjavice buknil plamenček, se oprijel suhljadi in se razlezel po njej ter nato zaplapolal v mogočen ogenj, ob katerem je spet oživel bob v loncu kakor otroci, ko se vrne mati in ni ne konca ne kraja čebljanja.

(Dalje.)